

АЗВОНИ ЛЕМКОКВІЩИН

№ 1 (121)
січень-березень
2021 р.

Газета заснована
29 квітня 1994 року

ЧАСОПИС-КВАРТАЛЬНИК ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА «ЛЕМКІВЩИНА»

«ЛЕМКО-ЦЕНТР» У ЗВАНІВЦІ

Дитячий Вертеп у Званівці

Юлія Тимчак

Андрій Тимчак

Село Званівка Бахмутського району на Донеччині – адміністративний центр сільської ради і Званівської ОТГ. Знаходиться на північному сході області. Тут проживає близько 1 400 мешканців. Діє храм Преображення Господнього УГКЦ (відкр. 1991 р.) – найбільший у Східній Україні, з монастирем Серця Христового оо. Василіян (засн. 1998 р.). У 1951 р., на підставі обмінної територією між Польщею й УРСР, у Званівку були переселені бойки і лемки зі сіл Лісковате (Хирівський р-н) і Мочари (пов. Нижні Устрики).

Розповідає Андрій Тимчак про те, як він досліджував свої корені: «У комп'ютері знаходжу своє прізвище, а потім прізвище своєї мами по дівочій лінії. Воно – теж лемківське, і тоді зрозумів, що я не поляк, не гуцул, а лемко. Можна відмовитися, сказати: нащо мені ті бойки, лемки... Як на мене, це – зрада пам'яті наших батьків і дідів. Ми привезли сюди свою культуру – вертепи, колядки, собітку на Івана Купала, малюємо писанки на Великдень. Святуємо Трійцю – Зелену Неділю».

Справжньою візитівкою Званівки є Різдвяний Вертеп. Сьогодні у селі діють три вертепи, в яких беруть участь учні початкових і середніх класів, й ті, хто вже закінчив школу. Гурти складаються з переселенців і представників т.зв. «старої Званівки». З Різдвяними виставами вони відвідали багато міст і сіл Донеччини.

Два роки тому Андрій Тимчак написав «історико-політичний» Вертеп: «Поїхали з ним по передових позиціях військових. Вертеп – радикальний. Якщо Вертепи – це чиста українська мова, то сюди ввели кілька російських слів, з'явилися персонажі «путін», «кирило», «ополченець». Хочемо показати наші реалії і що ми в них перемагаємо». Обласні фестивалі «Різдвяно-передзвони» проводилися у Званівці в січні 2017 і 2018 рр.

Родина Тимчаків створила у Званівці «ЛЕМКО (Лемківський Екологічний Молодіжний Культурно-Освітній)-Центр. «ЛЕМКО-Центр» – це

творча майстерня-вільний простір», де збирається, проводить дозвілля, обмінюється ідеями молодь. Він користується більшою популярністю, ніж сільський клуб, оскільки останній працює до 16.00 год., а в суботу-неділю – вихідний.

Написанням і реалізацією екологічних та культурно-освітніх проектів займається громадська організація «Чарівні руни». Їх творить Юлія Тимчак, дружина Андрія: «Результат нашої діяльності – близько 40 реалізованих проектів, здебільшого в Бахмутському районі. Ми проводимо Різдвяні Вертепи з екологічним акцентом і поєднуємо з екологічною просвітою. Громадська діячка впевнена, що Україна – це не лише віночки та червоні шаровари, але й багато інших цікавих речей, які треба показати світові.

«ЛЕМКО-Центр» організує тематичні ігри, семінари й тренінги: «Як сортувати сміття», «Що робити з пластиковими пляшками», «Як зібрати карту-схему природно-заповідного фонду Донецької області». Восени проводять майстер-класи з народних ремесел, вишивають і ліплять із глини. Таким чином, учасники об'їхали Костянтинівку, Дружківку, Слов'янськ, Краматорськ, Лиман, Бахмут.

«ЛЕМКО-Центр» також проводить фестивалі науки і техніки. Показовими дослідами з хімії, фізики, біології вчені зацікавлюють дітей. А поряд наші дівчата на ткацькому станку бережуть і примішують історико-культурну спадщину і традиції, привезені з Карпатських гір у Донецькі степи 70 років тому.

Званівська громада унікальна своїм лемківсько-бойківським корінням, нащадки якої бережуть і примішують історико-культурну спадщину і традиції, привезені з Карпатських гір у Донецькі степи 70 років тому.

(Інф. Вікіпедії – Вільної Енциклопедії)

Іван ФИЛИПЧАК

До 150-річчя уродин

Педагог, письменник, громадський діяч і краєзнавець. Народився 27 січня 1871 р. в с. Лішна, повіт Сянкі на Лемківщині.

Вчився в Сянській гімназії (1889) та Станиславській вчительській семінарії. 1896 р. закінчив Вищі вчительські курси у Львові і був направлений на роботу в м. Комарно. У 1898 р. переведений викладачем Самбірської вчительської семінарії. Згодом вчителював у середніх школах Самбірщини та Коломиїщини. Член НТШ у Львові. Під час Визвольних Змагань, як лектор Міністерства освіти УНР, працював у Вінниці та Білій Церкві.

Залишившись рано вдівцем, сам виховував п'ятеро дітей. Навчав дітей любити рідну Лемківщину. Часто їм говорив: «Ви всі народилися в Самборі, але ваші батько, діди й прадіди – усі лемки». Филипчак любив господарювати, тому на заощаджені гроші купив садибу, збудував скромний будинок, засадив сад. Вирощував шовкопряку і мав немало послідовників, тому 1920 р. організував курс шовківництва. Кілька років очолював товариство «Сільський Господар». Допомігав в організації регіональних музеїв у містах Сянкі, Яворів, Тербовля, Перемишль, Стрий.

Від 1940 р. – співзасновник і директор Самбірського історико-етнографічного музею «Бойківщина», редактор часопису «Самбірські Вісті».

4 листопада 1944 р. заарештований НКВД і засуджений на 15 років.

21 жовтня 1945 р. помер від голоду й холоду в м. Тайшет Іркутської області (Сибір, Росія).

Автор прозових творів (історичних повістей, краєзнавчих нарисів, досліджень з проблем шкільництва, наукових розвідок): «Княгиня Романова» (1927), «За Сян!» (1928), «Будівничий держави», «Сила волі» (1930), «За вчительським хлібом» (1932), «Лемко Ділер», «3 історії села Лішні Сянського повіту», «Школа в Лаврові», «Історія Тирнави Сільної», «Короткий курс шовківництва», «Кульницький – герой Відня» (1933), «Іван Берладник» (1935), «Дмитро Детько» (1938).

Самбірському педагогічному училищу присвоєно ім'я Івана Филипчака (15.03.1999 р.). В училищі організовано кімнату-музей. На території урочисто відкрито пам'ятник (12.11.2001 р.).

Окремі виданнями вийшли:

Анна Ярославна – королева Франції. – Дрогобич, 1995. – 176 с.

Будівничий держави. – Буенос-Айрес, 1985. – 150 с.

За Сян! – Нью-Йорк, 1982. – 110 с.

Княгиня Романова. – Львів, 1990. – 344 с.

Кульницький – герой Відня: Повість. – Кліфтон, 1983. – 187 с.

Іванко Берладник або пропаща сила. – Буенос-Айрес, 1986. – 135 с.

Історія села Берегів Самбірського повіту, 1935. – 64 с.

Літ.: Вікіпедія – Вільна Енциклопедія

Тарас ШЕВЧЕНКО

КАТЕРИНА

Милуйте ся, чорно-бырви,
Но не з москалями,
Бо москале – чужды люде,
Роблят біду з вами.
Москаль любит жартуючы,
Жартуючы – лишыт:
Піде в свою Московшчыну,
А дівочка гыне ...
Кед бы сама, ішчы нич,
А так стара матір,
Што привела на сьвіт Божый,
Музит погыбати.
Сердце вядне сьпіваючы,
Кед зна за што;
Люде сердца не одвидят,
А повідят – ледач!
Милуйте ся, чорно-бырви,
Но не з москалями,
Бо москале – чужды люде,
Збыткуют ся вами.

Глумачыв по лемківски
Георг Дуда.

ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ СФУЛО

20 лютого 2021 року відбулося засідання Президії СФУЛО онлайн. В засіданні взяли участь члени Президії від усіх Суб'єктів Федерації, а також голова Суб'єктів Федерації, голова КК СФУЛО Ігор Дуда та інші запрошені.

На засіданні було розглянуто Звіт голови Федерації про діяльність СФУЛО у II півріччі 2020 року, фінансовий звіт та інші підсумкові питання за 2020 рік. Зі звітними інформаціями про роботу і проблеми в карантинних умовах виступили голови суб'єктів федерації, а також голова «Молодої Лемківщини» (м. Львів) Андрій Пеляк.

Було обговорено і затверджено План основних заходів СФУЛО на 2021 рік, з яким можна ознайомитися на сайті СФУЛО. Було визначено і детально обговорено основні завдання об'єднання на поточний рік.

2020 рік став для СФУЛО роком складних випробувань в умовах карантинних обмежень, як і для всього світу. Діяльність Федерації, як і інших громадських організацій, в цих непростих умовах вимагала новаторських підходів і сучасних методів роботи. Незважаючи на труднощі через пандемію, завдяки модерним засобам комунікації, СФУЛО впродовж 2020 року продовжувала активну громадську діяльність. Багато заходів проводилося у вигляді відео-конференцій. Проведено віртуальні круглі столи, відео-зустрічі, відео-вітання ювілярів, засідання Президії СФУЛО та інші зібрання через зум- і скайп-зв'язок.

Все ж чимало культурно-мистецьких заходів було скасовано або вони проводилися в умовах карантинних обмежень. Частина з них проходила в режимі онлайн. Зокрема, Лемківська Ватра влітку 2020 року успішно відбулася онлайн: 38-а Лемківська Ватра в Ждніні (Польща), XXI Міжнародний фестиваль лемківської культури в Монастирських (Україна), 35-а Лемківська Ватра в Канаді. Ці культурні заходи широко транслювалися на Youtube, в соціальних мережах (Фейсбук) і вони є в доступі для перегляду.

Ярослава ГАЛИК

21.02.2021 р.

СПОГАДИ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ІЗ ЛЕМКІВЩИНИ

Марія КУЗЯК-ШЛЯНТА, м. Львів

Після переселення 1945 року на Східну Україну, мене цікавило все: природа, люди, побут, звичаї. Ми виростили в зелених горах, а тут – безкраї степи, тільки при дорогах де-не-де ростуть високі тополи. Люди – сердечні, добрі, щирі, але збідовані, виснажені війною. Тяжко працювали в колгоспі. Весь тягар відбудови ліг на жіночі плечі.

Голова сільради, фронтовик, без однієї руки – добряк! Якось сказав мені: «Беріть молодший клас і працюйте!» (В селі була початкова школа). Ми, лемки, перейняли від поляків їх акцент, наголос вимовляємо неправильно (на першому складі). Думаю, діти будуть із мене сміятися і поправляти. Пішла в Миргород у шпиталь, працювала офіціанткою. Тамтешні люди називали нас «полячками». Брало зло! В Польщі ми – «українське бидло», а на Україні стали «полячками». Де логіка?

Допрацювала до пізньої осені, дивлюся, наші люди почорніли від степового вітру і сонця. На фірах, із діточками, через Миргород вертають із (колгоспного) «раю» назад, додому (домів). Думаю, і я з ними вернуся, і поїхала.

До Львова приїхала увечері й тут мене обікрали. Пожитки були невеликі: валізка з оджею, постіль, (якась їда). Осталась в тому, що на собі мала, і портфель, в якому були лекції Львівського університету. На той час у Галичині йшли масові арешти людей – інтелігенції, яких вивозили в Сибір.

Була пізня осінь. Я перейшла кордон, але з погранзонці не виїхала. Падав сніг і по слідах прикордонники мене знайшли. Втішилися, що піймали великого «політика», а ще й

з Львівського університету. Лекція про історію України була не так написана, як НКВД хотіло. І пішло, поїхало...

Ой, страшно згадувати. Заслали в Сибір, за колючий дріт, у Красноярський край – станція Злобіно. А там – 15 тисяч в'язнів різних націй, (віку і статі). То була дармова робоча сила, яка будувала різні об'єкти на Єнісеї. В тому лягрі (таборі) я зустрічала мудрих людей науки і культури. Були й росіяни – «враги народа». Вони відбували покарання від 1937 року – часів «ежовщини». В ті роки (невідомо) скільки людей безслідно зникло з життя! Крім жителів 16-ти республік, були полонені Німеччини, Австрії, Японії. Росія здавна була тюрмою народів.

Ось так свої університети я закінчувала на березі Єнісея, в тайзі, на лісо-вирубці... Нарешті, закінчилося покарання, попереду – воля. Іду останнім пароплавом, бо Єнісеї скоро замерзе, На воді пароплав розкидає білі шапки-крижини. Я часто виходжу з каюти на палубу. Якось вийшов і лоцман, щоб замірювати глибину води. Ми розговорилися. Його заслали в Сибір за те, що він – син латиського посла. З Риги 600 визначних родин заслали в Сибірську тайгу, в холодні землянки. На добу давали 300 грам хліба. Рубали дерево і на собі вивозили. Через деякий час із 600 родин залишилося 100. Решта вимерло від голоду, холоду і цинги. Лоцман із дружиною вижили, бо при допомозі добрих людей влаштувалися на пароплав...

Я вже похилого віку. Тому хочу, щоб молоді знали правду про виселення і страшні післявоєнні часи.

(Запис 2005 р.)

Іван ПЛАСКОНЬ, син Івана, м. Копичинці

Склад родини Пласконів: батько Іван (1906-1980), мама Ольга (1909-1988), брати Андрій (1938), Йосип (1940), сестри Ірина (1933) та Іванна (1943) і я – Іван, син Івана (нар. 1941 р.). Жили ми в с. Ізби Горлицького повіту Краківського воєводства. Наше село виселили 24 липня 1945 року. За тиждень до виїзду нас попередили, що можемо забирати частину майна, для якого будуть виділені вагони. Ми залишили житловий будинок 480 кв. м, стодолу – 40 кв. м, 9 гектарів землі (в т.ч. 4,5 орної). Вартість залишеного господарського майна (згідно Евакуаційного листа) становила 11 тисяч (радянських) рублів.

Був у нас ще брат від першого батькового шлюбу – Степан (1927 р. нар.). Його ми знайшли через 30 років за допомогою Червоного Хреста у м. Жданов на Донбасі (м. Маріуполь Донецької обл.).

Нас переселили в с. Ольховое (тепер – Вільхове) Ворошиловградської (Луганської) області. Хата від хати в цьому селі була далеко між собою, а наша – стояла на самій окраїні. Зі собою ми привезли дві корови. Хату то нам

виділили, а корів не було де тримати. На ніч батько прив'язував їх біля дверей веранди. Я був тоді ще маленький – всього 5 років, але запам'ятав як однієї ночі на корови напали вовки. Батько ледве врятував одну, а другу – вовки розірвали. Мама дуже плакала і просила тата виїхати з тих диких степів на Тернопільщину, куди, переважно, переселялися лемки з Горлицького повіту. Батько домовився за вантажну машину, ми погрузилися і поїхали до залізничної станції. По дорозі, пам'ятаю, викинули дитячу коляску, яка заважала, бо місця не вистарчало.

Приїхали на станцію під вечір, а там на нас вже чекали міліционери й енкаведисти. Нас повернули назад. Батька заарештували, звинуватили в дезертирстві, завели судову справу. Батько просидів у тюрмі 6 місяців. Після того, в селі Ольхова ми ще прожили півроку.

Потім якось вдалося переїхати в Тернопільську область, м. Копичинці, де проживаємо до цього часу.

(Запис 2004 р.)

P.S. Фото родини Пласконів – на с. 4.

Семен ГАЛЬКОВИЧ, син Полікарпа (1932 р.) –

уродженець с. Богуша, повіт Новий Санч. Жив у с. Вовчківці Зборівського району

Лемківщина – райський куточок землі. Сам Господь подарував його

Лемкам наші діди-прадіди казали не віддавати гори за жадні дукати. Невдячні нащадки задарма віддали їх і донині не знають, за яку ціну...

Не встигли затихнути вибухи світової війни, як на голови лемків звалилася нова біда, ще страшніша. То страшна трагедія, коли тебе виганяють із власної хати і ти не знаєш, за що, куди підеш, хто і що тебе чекає на чужині. Такою трагедією стали 1944-46 роки. По селах ходили советські комісари, які агітували людей до переселення, обіцяючи рай в колгоспній Україні. Люди не дуже слухали, бо починалася весна 1945 – го і треба було орати і сіяти. Але від біди не втечеш: вона вже на порозі. І все було заздалегідь сплановане. Ширлилися чутки, що влітатися немає сенсу, бо всіх вивезуть – хоч голих і босих.

Спочатку взялися за бідняків. Близько 70-80 родин із нашого села на початку липня 1945 р. вивезли на залізничну станцію Грибів. Там утворили «циганський табір», бо на товарні вагони довго довелось чекати. Вагони побиті війною, ледве трималися на колесах, брудні, немиті. Зі собою дозволили взяти коня, корову і рухомий реманент. Майно і худобу повантажили у відкриті вагони, а в криті – по кілька родин, різного віку і статі. Ешелон попрямував на Схід. Везли довго, місяцями, ешелон по кілька днів стояв у тупиках, часто міняли паровози. Збідовані люди до всього привикли. Йшли до лісу за хворостом, ставили на два камені задимлений казанок. Якщо не було казанку, жінки просто біля вагонів розпалювали вогонь, щоб заварити кип'ятку і розмочити сухарів. Нерідко, тільки-но починали куховарити, як поїзд рушав і люди залишали казанки, каструлі й на ходу вдиралися у вагони. Дітей з вагонів узагалі не випускали. На станції Хирів стояли два тижні,

пропускали Червону армію, яка з-під Берліна спішила на Далекий Схід воювати з японцями.

24 серпня ешелон нарешті зупинився на станції Потуртори. Ще два тижні ми чекали обіцяного раю. Люди думали, що приїде районне начальство і вирішить, куди нас поселити. Але влада не послішала влаштовувати непроханих гостей. Народ вирішив послати делегацію з мудрих мужів до Бережан. Проте наша делегація, не повертаючись, пішла на села, познайомилися собі кращі хати, знайшли транспорт і вночі виїхали. Решта людей так само пішла на пошуки вільного життя.

Таким чином наша сім'я з п'яти осіб опинилася у селі Демня на Бережанщині. Приїхавши сюди, ми ще застали польські родини, які чекали на станції с. Підвисоке свого ешелону на виїзд до Польщі. Їхнє майно було на станції, але жили вони ще в своїх хатах. Так ми прожили разом із ними два тижні. Коли вони поїхали, ми залишилися господарями не дуже добротної халупи.

Місцеве населення прийняло нас не надто дружелюбно. Позаймали самі кращі польські хати, насміхалися з нас. Першу зиму ми провели в холоді і голоді, бо приїхали до живих і нічого не мали. Урожай поляків зібрали місцеві жителі, а ми у них заробляли, щоб вижити.

Навесні 1946 року дещо посяли, посадили і з'явилася надія на життя. Але біда не спить, а по людях ходить. В селі був колись добрий панський маєток-філярк. Панський палац, великі стайні, стодоли, оброблені лани давали можливість зав'язати колгосп. Забрали в нас коня.

Вчительська доля мене закинула на Зборівщину. Тут одружився, теж з учителькою. Маємо двоє дітей і двоє онуків. Заробили по 150 грн. пенсії і тішимося, що живемо.

(Запис 2004 р.)

Михайло ЛЯШЕНИК, син Михайла –

уродженець с. Лелюхів, повіт Новий Санч

Переселенців із Польщі не можна розглядати як втікачів, а переселення – як евакуацію. Воно було «добровільно-примусовим». Залишені нами села заросли чагарями, гори – лісами, знищені цвинтарі, нерідко й церкви. Похилі хрести десятиліттями чекають на повернення людей, предки яких жили тут віками. «Нічийна земля» залишилася в пам'яті нашого дитинства...

Наша сім'я: тато Михайло Ляшеник (1906 р.), мати Марія Ляшеник (1908 р.), родом із с. Дубне. Діти: брати Петро (1930 р.), Михайло, тобто я (1931 р.), Василь (1940 р.); сестра Гелена (1934 р.).

Село Лелюхів розташоване в пограничній зоні Словаччини і Польщі. У кінці січня 1945 р. німці покинули село. В німецьку казарму вступили радянські солдати. Серед них були хлопці з України. Від них тато вояків УПА ми мали деякі відомості про «радянський рай». Стало відомо, що нас будуть переселяти. Як? Куди? Навіщо? – запитували люди. Через деякий час почали навідуватися радянські уповноважені з переселення, яких ми звали «комісарами». Їм вдалося виманити кілька родин, які поїхали в Кіровоградську область, до колгоспів. Селяни доглядали посіви, сапали картоплю, садили капусту. Літо було в розпалі. Ніхто не думав все вирощене залишати.

День 27 липня 1945 року змінив наш спокій. Наїхало багато польського війська. Село поділили на частини. По домівках почалися обшуки. Підкидали різні підозрілі предмети. Внаслідок наїзду було заарештовано понад 90 осіб різних за віком. Арештованих доставили фірами до м. Мушина, а там завантажили у вагони і повезли до Нового Санчу в тюрму.

З бідою ми закінчили жнива. Польські вояки забирали снопи необмолоченого збіжжя, буряки, картоплю. Селяни менше виходили в поле. Зерно пакували у мішки. Жінки пекали сухарі, складали солоний сир. Словом, готувалися в невідому дорогу. 17 вересня до нашого обійстя підїгнали три фіри і сказали завантажуватися. Зчинився лемент і плач. Роби собі, небоже,

вибір, що брати, а що залишати. Коли виїхали з подвір'я на дорогу, мама закрили дерев'яну браму, клякли на коліна і кілька разів вклонилися покинутим будівлям. Ключ залишили у вхідних дверях. Дітям сказала: «Моліться, діти, і запам'ятайте: більше тут не будемо!»

До залізничної станції добиралися дві доби. Ночували в школі села Лавова. Людей в селі вже не було видно. В Новому Санчі все (ми, худоба і майно) опинилося під відкритим небом. Формували ешелон. Щоденно довозили людей зі сіл. Діти виглядали батьків, а жінки чоловіків із тюрми. Грілися і варили їсти на вогнищі. Дрова заготовляли вночі. Ночами було дуже холодно.

23 жовтня ешелон був сформований. За годину до від'їзду, звільнили заарештованих. На станції комісари заявили: «Як тільки переїдете державний кордон, після Перемишля вам дадуть гарячу їжу із солдатської кухні». Це була брехня. В дорозі зупинилися по кілька годин: пропускали товарні та військові ешелони.

8 листопада розвантажилися на станції Потуртори біля Бережан. Ніхто із представників влади нас не зустрів і не підтримав у цей трудний час. Поселитися в одному чи двох селах було неможливо. Вільних хат не було. Тому односельці опинилися в різних місцевостях: м. Бережани, села Тустань, Хоростків, Медуха, Білокриниця, Новосілка. Шість родин і ми поселилися в с. Сільце на Підгаєччині.

Дочекалися весни 1946 року. Наділили землю. Посіяли і посадили, що могли. Влітку настала страшна посуха, а відтак – голод. Виручив тато як муляр, стельмах, коваль і кушнір. Виручала і корівка. В 1949 році організували колгосп. На нашому обійсті, в стодолі зробили конюшню. Після служби в армії, ми з братом Петром хотіли виробити паспорти, щоб стати десь на роботу. Нам сказали працювати в колгоспі. Правда, здобули освіту: я – технік-механік, дружина – агроном-економіст (лемкиня зі с. Щавник). Батьки вже на вічному спочинку, а ми обоє – пенсіонери.

(Запис 29.02.2004 р.)

ГАЛИЦЬКА РОДИНА НА ТЛІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

(До 110-річчя Ярослава Старуха)

Закінчення.

Поч. в №3 (120).

На жаль, нацисти ні про яку Україну не бажали чути і говорити. Уряд Я.Стецька арештували. С. Бандеру та інших провідників ОУН заслали в концтабір Саксенгаузен. У листопаді-грудні німці стали поборювати «бандерівський рух» – так вони його перші назвали. Масові арешти, розстріли стали звичайним явищем. Перебуваючи в підпіллі у Львові, Я. Старух («Синій») у числі великої групи ОУН(б) 4 грудня 1942 р. був заарештований через зраду. Разом із ним – І. Климів («Легенда») та Р. Грицай («Перебийніс»).

Позбавлений здоров'я у польських в'язницях, Я. Старух не міг витримати нелюдських катувань гестапо. Двічі пробував позбавити себе життя через повішення. Третє – із 4-го поверху кинувся у сходовий проліт: поламав ребра, руку, пальці рук, але залишився живим. Служба безпеки ОУН вирішила за всяку ціну вирвати його та інших із гестапівських лап. У першій спробі лікар мав заразити його інфекцією, щоб перевести у лікарню і звідти викрасти. Він сам не дав цього зробити, бо пожалів польського антинациста, засудженого до страти, і передав йому укол. Згодом, вдалося це зробити: за підробленими документами, в'язнів вивезли із тюрми на Лонцького ніби на допит, а за поворотом уже чекав автомобіль.

У 30 років Ярослав був сивий, як голуб. Про здоров'я не могло бути й мови. Та він боротьби не припинив. У глухий околиці Сколівщини керував підпільною радіостанцією «Афродіта», в якій працювали навіть два бельгійські військовополонені. Передачі велися українською, російською, французькою та англійською мовами. Звісно, всі матеріали писав Ярослав. Одна із дикторок (Ірина Гевак – «Веселка») стала його дружиною, у них народилася дитина, яка через рік померла, бо у важких умовах підпілля вижити не могла. Наприкінці 1944 р. на Львівщині редагував сатиричний журнал «Український Перець» (Бібрка) і газету «Щоденні Вісті» (Жидачів).

У кінці лютого 1945 р. був призначений провідником ОУН Закарпатського краю. Якийсь час жив у кривці разом із В.Галасом. У березні 1946 р. Ярослав Старух – один із 17 прославлених лицарів ОУН, який отримав най-

вищу нагороду УПА – Золотий Хрест Заслуги 1-го ступеня.

Прибувши на Закарзоння, місцем проживання на якийсь час він обрав рідне село Старухів – Бережницю Вишню. Замешкав у хаті, де жила одна з його тіток із племінницею. Але не признався рідним, хто він такий: охоронці звали його «друже Стояр» і тільки. Але тітка знала, що Тимотей мав сина Ярослава і щось запідозрила. Очевидно, природна вада – буква «л», яку він та інші родичі вимовляли як «г», видавала його. Зрештою, тітка не витримала і звернулася до нього: «То ти, Славо?» І він признався.

У 1946 р. видав працю «Опір нацизму». Разом із полковником М. Онишкевичем спрямував зусилля повстанців проти польської АК, яка поборювала рух УПА. Через виселення, згідно Люблінської угоди від 9.09.1944 р., українці ставало щораз менше і повстанці стали прориватися через кордон: хто на Захід, а інші – у західні області УРСР. Польський спецвідділ СБ натрапив на слід Ярослава Старуха і його з охороною оточили в кривці 20 вересня 1947 р. біля с. Монастир Любачівський. Щоб не попасти в руки ворогів, Ярослав застрелився, Загинув і охоронець.

В повідомленні про загибель (1948) Провід ОУН і Головне Командування УПА писало: «...незважаючи на своє до краю знищене життя, друг Ярлан працював з подивованою завзятістю і невтомністю. Його особистий приклад протягом життя, його палкі революційні (слова) рішуче і переконливо боронили позицію Української Революції, рознесли по Україні і далеко по світі вільні ідеї українського народу. Своєю многогранною діяльністю він став найкращим прикладом служителя для кожного українського революціонера як жити, працювати і боротися за волю Української Суверенної Держави». [...]

Якщо є такі родини в Україні, рано чи пізно стане вона на шлях демократичного націоналізму і перед подивованим світом постане могутня, розвинута, велична Україна, гідна пошанування і захоплення.

Богдан ВИХАНСЬКИЙ,
вчитель історії.

P.S. Всі матеріали до статті подав автору Богдан Старух – син Івана, внук Федора, спадкоємець славної родини Старухів на Самбірщині.

**НАШІ ЮВІЛЯРИ –
видатні лемківські діячі**

Січень

- 120 – **Стефан МАКУХ** (*3.01.1901, с. Туринське, пов. Кросно +21.08.1994, Варшава) – гром. діяч. Учасник Визвольних Змагань. 1-й голова Укр. Сусп.-Култь. Товариства в Польщі (1956-58).
- 80 – **Євгенія ТУРЧИН** (*19.01.1941, с. Тилич, пов. Новий Санч) – мовознавець, діалектолог. Кандидат філол. наук. Науковий співробітник Інституту мовознавства ім. О.Потебні та Інституту укр. мови НАН України (1973-2005).
- 70 – **Мар'ян БЕНДЗА** (*23.01.1951, с. Мокре, пов. Сянік +1986.) – церк. діяч. Доктор історії. Професор, зав кафедрою Богословської Академії у Варшаві. Православний капелан і полковник Війська Польського.
- 90 – **Микола БЕРДАЛЬ** (*27.01.1931, с. Вілька, пов. Сянік +11.07.2008, м. Моршин Львів. обл.) – різьбяр. Працював у Львові (1956-93). Створював аніمالістичні скульптури малих форм.
- 150 – **Іван ФІЛІПЧАК** (*27.01.1871, с. Лішня, пов. Лісько + 21.10.1945, м. Тайшет, Іркутська обл., Росія) – педагог, письменник, краєзнавець. Директор музею «Бойківщина» в Самборі.

Лютий

- 90 – **Володимир МИКИТА** (*1.02.1931, с. Ракошино, Мукачів. р-н, Закарп. обл.) – живописець. Член СХУ (1962), нар. художник України (1991). Дійсний член Нац. Академії мистецтв України (2004). Лауреат Шевченківської премії (2005). Кавалер орденів Ярослава Мудрого IV і V ступеня.
- 80 – **Іван МАКСИМОВИЧ** (17.02.1941, с. Волтушова, пов. Сянік) – економіст, педагог. Кандидат екон. наук (1997), професор. Ректор Бучацького інституту менеджменту і аудиту (з 1993).
- 80 – **Андрій БАРНА** (*23.02.1941, с. Радоцина, пов. Горлиці +10.12.2015, м. Пустомити) – гром. діяч. У 1969-2007 – вчитель фізкультури в середній школі. Голова Пустомитівського районного товариства «Лемківщина» (1989-93). Депутат Міської ради. Член ФДЛ у Львові.
- 100 – **Антон КАШШАЙ** (*24.02.1921, с. Дубриничі, Перечин. р-н, Закарпаття +30.12.1991, Ужгород) – живописець, член СХУ (1946). Нар. художник УРСР (1964). Голова Закарпатської організації СХУ (1961-76).

Березень

- 90 – **Марія БАЙКО** (*2.03.1931, с. Яблонія Руська, пов. Сянік +18.11.2020, м. Львів) – співачка (ліричне сопрано). Від 1958 р. виступала у складі тріо сестер Байко. Нар. артистка України (1979). Лауреатка Шевченківської премії (1975). Професорка кафедри сольного співу Львів. консерваторії ім. М.Лисенка (з 1982). Нагор. орденами «Знак Пошани» і Княгині Ольги. *Дружина скульп. Василя Одрехівського і мати Володимира Одрехівського.*
- 90 – **Орест ЧАБАН** (*2.03.1931, с. Долина, пов. Сянік) – інженер-теплоенергетик, доктор техн. наук (1980), професор Львівської Політехніки. Віце-Президент Спільноти енергетиків України (1990). Депутат районної ради у Львові (1990-93). Голова Львів. крайового т-ва «Лемківщина» (1990-94). Член Львів. Крайового проводу НРУ (1991-94). Заст. Голови СФУЛО (1993-98).
- 110 – **Михайло ЧЕРЕШНЬОВСЬКИЙ** (*5.03.1911, с. Стежниця, пов. Лісько +20.07.1994, м. Нью-Йорк, США) – скульптор, різьбяр, гром. діяч. Від 1949 жив у США. Голова Об'єднання Мистців-Українців Америки (з 1973).
- 90 – **Федір КОВАЧ** (*7.03.1931, с. Рокитівці, окр. Меджилабірці, Словаччина +12.07.2009, м. Пряшів) – літературознавець, перекладач, гром. діяч. Кандидат філології (1971). В 1960-63 працював у Словачькому пед. видавництві, у 1969-2006 – в Університеті ім. П. Шафарика в Пряшеві. Секретар (1963) і голова (1979-90) ЦК Культурного Союзу укр. трудящих Словаччини. Гол. редактор журн. «Дукля» (1971-89). Депутат Словачької Нац. Ради і член Ради Уряду Словаччини (1981-90).

ВІДКРИТТЯ ЛЕМКІВ

Я народилася 1942 р. в с. Гринівці на Станіславщині. У 1952 р. наша сім'я добровільно переселилася на південь України, в Миколаївську область. Хати для заселення ще не були готові, тому нас прийняла до себе родина лемків. Марія і Степан Шпиди мали шестеро дітей, ми – п'ятеро осіб, приєдналися до них. Всі розміщалися в одній кімнаті площею 18 кв. метрів і невеличкій кухні.

Я вперше в житті почула мову лемків і була вражена. Я зовсім їх не розуміла, хоч вони трішки починали говорити на місцевому діалекті (суржику), щоб порозумітися. Вони приїхали роком раніше. Степан працював на фермі, Марія – на полі, діти – хто до школи, хто – в дитячий садок.

Якийсь час я зауважила, що господарі ніколи не сміються на повні груди, не веселяться від душі. Якийсь вічний біль і смуток був в їх очах. Дуже вродливі люди і дуже сумні. Хоч мови я не розуміла, та вона мені дуже сподобалася. Захотіла її вивчити. Спеціально мене ніхто не вчив. Я сама прислухалася і, з часом, розуміла все, про що йдеться, хоч говорила не дуже добре. Цю мову люблю до сьогоднішнього дня і завжди прошу лемків говорити зі мною тільки рідною мовою (бесідою).

Не скоро я довідалася про трагічну долю лемків. Біля нас жили Спехи, Семчичини, Лейціцькі, Тимціви, Осиви, Євчуки. Захотіла знати, чому вони так називаються, хто вони взагалі, звідки походять і як тут опинилися. Тоді й почала для мене відкриватися правда про їх гірку долю. Трагедія була в тому, що їх розлучили, розселили по всій території колишнього УРСР. Цих добрих, щирих, привітних, простих людей насильно позбавили рідної землі, вони залишили домівки, церкви і могили їхніх предків. У цьому була причина вічного болю і смутку в їх очах.

Не раз і не два я повертаюся спогадами про тих, хто простягав шматочок хліба, зігрівав теплом душу і тіло, чий співочі голоси злітали в небо над безкраїми степами Таврії, які дивували і тішили своїм самобутнім талантом.

Я не літератор, але Господь навів мені таку думку і дав обдарування, щоб я в поважному віці своїми спогадами віддячила тим, хто допомагав мені вижити, стати на правильну дорогу зі здобутками, падіннями і підйомами – грішну і праведну, але не заплямовану і не потрачену даремно.

Мною написано більше 50 статей і, майже, в половині з них присутні лемки. Я рано покинула село та завжди, коли приїжджаю, то першими мене зустрічали щирими посмішками й обіймами лемки. Мені завжди було тепло і затишно в колі цих добрих людей.

Сталося так, що я мала стати невісткою лемківської родини. Та прозвучало категоричне: «Ні!» Роки дали мені зрозуміти і простити їх. Вони берегли свою автентичність, свою кров, свій родовід. Сьогодні – це вже втрата минулого, на жаль. Про цей епізод мною написані окрема стаття і вірш.

Поки житиму, моя вдячність лемкам ніколи не вивітриться з душі. З ними я їла з однієї миски, веселилася і сумувала, плакала і раділа. Лемки стали моїм першим відкриттям, що є інші люди, як по-іншому говорять, одягаються, готують страви, святкують і бережуть свої традиції. Хотілося жити, слухати, дивитися і запам'ятовувати.

Всьому лемківському роду висловлюю свою шану, повагу, визнання і вдячність. Щоб лемківському роду, як і козацькому, не було переводу!

Розалія БОДНАРЧУК,
м. Калуш.

ВІДІЙШЛИ У ВІЧНІСТЬ

**✚
Ярослава ГАЛИК
(Хомин)**

Лікар, біолог, громадська діячка. Народилася 6 серпня 1953 р. в с. Терновиця Тисьменицького р-ну на Прикарпатті. Батько Іван – зі с. Крижівка, мати Стефанія – с. Ростока Велика, пов. Новий Санч на Лемківщині.

Закінчила Івано-Франківське медичне училище та біологічний факультет Чернівецького державного університету.

Від 1971 р. жила на Гуцульщині. Працювала медичною сестрою Ворохтянського кістково-туберкульозного санаторію «Черемшина», вчителем Кремінцівської 8-річної школи, екскурсоводом Бюро подорожей та екскурсії у Ворохті, лікарем-лаборантом і директором пансіонату при Медичному реабілітаційному центрі «Кремінці» МВС України.

Перебувала у трудовій еміграції в Росії (Тюмень, 1998) та Франції (Париж, 2000-06).

Авторка книг: «Лемківщина – край наших предків» (2009), «Маленька українка у великому Парижі» (2012), «Світло очей моїх» (2013), фундаментальної 3-томної «Книги пам'яті Лемківщини. 1944-1946: Мартиролог» (2015, 2016, 2017).

Членкиня Колегії ВУТЛ (2014), НСКУ (2017). Голова Яремчанського літературно-мистецького об'єднання «З'гарда» (2016). Від серпня 2017 р. – Голова Євровійни Федерації Українських Лемківських Об'єднань (СФУЛО). 20 лютого 2021 р. провела останнє засідання (онлайн) Президії СФУЛО з участю членів Президії та голів суб'єктів Федерації (7 країн).

Я. Галик померла від корона-вірусу 25 березня 2021 р. в м. Яремче на Прикарпатті. Вічна їй пам'ять!

Економіст, поет. Народився 12 березня 1953 р. в м. Підгайці Тернопільської обл. в родині Марії (з Горошаків) та Йосифа Ядловських, уродженців с. Кам'яна, пов. Новий Санч на Лемківщині.

В 1970 р. закінчив Підгаєцьку середню школу. У 1971-75 рр. вчився у Тернопільському фінансово-економічному інституті (спеціальність «бухгалтерський облік у промисловості») і був направлений на роботу в Івано-Франківськ.

Від 1992 р. друкував вірші в газетах: «Молодь України» (Київ); «Світ молоді», «Новий час», «Галичина», «Західний кур'єр», «Ліга споживачів», «Рідна земля», «Вперед», «Світ духовності», «Нова зоря», «Рани», «За незалежність» (Івано-Франківськ); «Русалка Дністрова» і «Дзвони Лемківщини» (Тернопіль); «Земля Підгаєцька» (Підгайці). За рубрикою у часописах: «Наше Слово» та «Загорода» (Польща), журналах «Слово Підгаєчан» і «Лемківщина» (США).

Автор збірок поезій: «Зупинена мить» (1994), «Серце на долонях» (1995), «Дар Всевишнього» (2002), «У Бескидах – низьких горах» (2013). Буклети віршів: «Акція «Вісла», «Воскресає Лемківщина», «Ватра у Ждині», «Лемківська коляда». Оповідання: «Золоті монети», «Останній поцілунок», «Хтось завжди більш вправний», «Запальничка з непростих». Написав краєзнавчу розвідку «Історія села Кам'яна».

Музику на вірші А.Ядловського написали і виконують: Ярослав Теплий (Житомир, дуєт «Червоне та Чорне»); Іван Пелащин

**✚
Анатолій
ЯДЛОВСЬКИЙ**

(Підгайці, гурт «Зорепад»). Степан Сулич з Івано-Франківська поклав на музику вірш «Гори кличуть».

Нагороджений Почесною відзнакою Міністерства культури та мистецтв України.

А. Ядловський помер від корона-вірусу 23 лютого 2021 р. в Івано-Франківську. Вічна Йому пам'ять!

**✚
Петро
ЧОЛОВСЬКИЙ**

Диригент, педагог. Народився 3 квітня 1944 р. в с. Хотинь (тепер у межах м. Калуш). Заслужений працівник культури України. Доцент кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Прикарпатського національного університету імені В. Стефаніка. Незмінний керівник Народної аматорської лемківської хорової капели «Бескид» в Івано-Франківську. Відзначений Почесною Грамотою Президії Верховної Ради України.

Музичну освіту отримав у Музичному училищі ім. Д. Січинського (1963), на музично-педагогічному факультеті Педагогічного інституту (1970). Працював у ньому викладачем, а з 1992 р. – доцент кафедри музи-

кознавства Інституту мистецтв Прикарпатського університету.

П. Чоловський був організатором і керівником багатьох мистецьких колективів Івано-Франківська: чоловічих вокальних ансамблів і квартетів «Легінь» (1996-2004), «Обрій», «Коло» (з 1995). Від 1996 р. – художній керівник і диригент Народної аматорської лемківської хорової капели «Бескид» Івано-Франківського обласного товариства «Лемківщина».

За участю квартету «Легінь» було створено кілька музичних фільмів: «Співає квартет «Легінь» (1975), «Співають гори» (Укртелефільм, 1984), «Карпатські джерела» (Укртелефільм, 1986); випущено платівку «Співають гори» Всесоюзною фірмою «Мелодія» (1998). Всім колективам присвоєно звання «Народний аматорський». Вони неодноразово ставали переможцями і лауреатами пісенних фестивалів і конкурсів в області та Києві, виступали в Білорусі, Таджикистані, Росії, Грузії, Німеччині, Румунії, Конго, Словаччині, Франції, Великій Британії.

Великий пласт свого творчого життя він присвятив Народній аматорській лемківській капелі «Бескид». Хоча сам не був лемком за походженням, але став ним по духу, вивчив і полюбив лемківську говірку та пісні.

Під орудою Маєстро капела «Бескид» виступала на Всеукраїнських та Міжнародних фестивалях, святкових концертах, на Лемківських Ватрах у Ждині (Польща), Монастирську, Зимній Воді на Львівщині, Перечині на Закарпатті, в с. Рівня на Рожнятівщині. П. Чоловський зібрав, упорядкував і видав дві збірки лемківських пісень: «Співає Лемківська хорова капела «Бескид» (2007) та «Ой верше, мій верше» (2013).

Маєстро помер від корона-вірусу 28 березня 2021 р. Поховали його на Центральній алеї Слави на міському кладовищі Івано-Франківська, а пісня «Ой верше, мій верше» у виконанні капели «Бескид», стала останнім прощальним акордом у далеку путь... Вічна Йому пам'ять!

Павел РҮСИН

з Кросна

(*вл.1450 +1517) -

«перший гуманістичний поет України»

Переклад із латинської на українську мову Андрій Содомора, Львів.

Глумачив по-лемківськи Ігор Дуда, Тернопіль.

ОДА КНИЖЕЧЦІ

Ід юж, Книжечко, ід, моя солодка,
Ід, од злата ясного ясьнішча,
Од клейнодів вшитких мі дорожча,
Ід в малярски преславни, плодючы землі,
Ід, не марнуй, в тоті краї блаженні,
Де на дивані субтельних трав зелених
Грає барвами цвіт бучний, пахнячий.
Ни яруг не страш ся, урвиск глибоких,
Ни цьмоти не бій ся в диких парях,
Ни гущавин тернових не страш ся,
Ни тінистих долив, прошу, не бій ся,
Ни верхів не оминай кружним путем,
Ни на знак не уважай – сповісник зла,
Ни на жомбы, води, багна темни.
Ни Дунай семигырливий, ани Тиса
Прудкоплинна, най тя не тримають.
Жадних трудности, видочні, не споткаш,
Ляк спокою, вір, твого не збуриш.
Гей! Чом же ся треплеш, чом німуєш?
Што то значит крок твій корытяний?
Гей же, Книжечко, чом не ідеш, затята?
Чом до слів моїх, до благань ты глуха?
Чом не жычыш си поучань тых шчырих?
Чи обавят тя злий насъмішник?
Чи страшыш ся обмов облудних?
Чи боїш ся гонору князів великих?
Чи брудних гандлярів на рынку?
Чи вчених пыскатих помедже людми? –
Он, нібы, мізерна, – не про нас Книжечка:
Ни довцїпности, ни красоти неє в ней.
То ж рушай собом! Гет ту ходу ледачу!
Інчий крок злюбой – прудкій, веселий
Но і крыласто простуй в пут далекій.
Буд супокійном: твій страх єст марний:
Шчыт хоронит тебе, і кони, і стрілы.
Ты під ослоном десниці міцной
Мужа славного, сьвятого нашого;
Но, а де єст така во краю малярскім,
Котра цнотом з ньом ся сьміла міряти?
Де є така іменита, притульна, проста?
Но ід же юж, ід, моя Книжечко,
До двірців його, маєтків приоздобних,
Што окрасами очы му милуют:
Там стопы зграбни, там шатра, вежы,
Білі фігуры, барвисти сьціны, повалы...
От она, смотримо, іде зеленим верхом,
Виноградним польом: завше при праці,
Не в оддыху бо – в праці потіх глядаш.
То кед пред лицом юж єго станеш –
Благ всьйяких нажыч, здравля, шчесьтя,
Жебы ся вело, і спомни си при тим
Про слугу свого, должника, підвладного,
Колєгу вірного, хто себе навікы
Доручыв лем тобі, свому панови
І єдиному, правдивому заступникови.
Він на слово такє лицом розцвітне,
Одроз же возме до рук тя приємні
І буде гортати зас і наново, зрештом,
Він оповіє з рук хмельних тя вінцьом
Ішчы цылюнками, втішений, огорне.
Гей, присьгам Гераклем, він тя прийме,
Гей, розтулит ти свої объята,
Або ж не любости, не забавы вабливи
В твоїй памяти, не легкомысни кпини,

Сызы, підозры – не такє преступне?
Лем такє, што потішыт, втамує боліст,
Шчесьтя і чести добавит, спасє і схронит,
А над тоты річы, повіч, што є ліпше,
Што достойне, вышче, вец здравше?
Он і в касетку снїжно-білу, вкриту
Пухом лебеда. В тоту мнягіцьку постіль
Він тя покладе, і будеш там вдыхати
Лелій припах, чебрику, цинамону,
Нарду, шафрану і вартісного бальзаму.
Навет сам Александр – воєвода великій,
Так не дбав колиси о пісьні Гомера,
Не рыхтував ім такой касеточки.
Дале, Книжечко, він тя достанє
З той касеточки, змучений в дорозі.
В вандрівці тотій, страплений, голодний
За столом своім добірно скромным,
Почастує вином солодкым, піністым,
Шварне ідло подаст, ішчы милу мову
Жыво він поведе і тобі на потіху,
Навет байочку вставит час од часу.
Так при нім дух твій і тіло ся лучат.
От втовды і зьвідат ся: «А де ж то,
Мій слуга дорогій? Єму ж іношто-м
В дар хыжечку дав убрану, красну.
Чом не виджу єго в тим маєтку?
Де дзвонит Феб на жылках срібних,
Де сам Вахх подават вина ясни,
Де Музы зграбни – в танци легкім,
Де в крузы танечнім Хариты субтельни,
Де прачыстий ліс глушыном кусит,
Де плине жерело звучне Кастальське.
Рад Феб понад шыток безлюдним покою,
Музы жадают студенок чыстих криштално,
Спокушат сьпіваків вітерец, легке бреньчана,
Праліс безконечний, самотній плай».

Ід бо, Книжечко, ід, моя солодка,
Ід, од злата ясного ясьнішча,
Од клейнодів вшитких мі дорожча.
Ід в малярски преславни, плодючы землі.

(Зі збірки поезій «Пісні Павла Русина з Кросна». – Відень, 1509).

ПЕРЕЗЕРАМЕ СТАРИ ЗНИМКИ

Родина Івана Пласконя, сына Сидоря.
Весна 1943 р. с. Избы, пов. Горлиці

ЗАСЬПІВАЙМЕ ПІСНЮ ВЕСЕЛЕНЬКУ

Лемківська народня пісьня

Засьпівайме пісьню веселеньку
про сусьїдку молоденьку.

Про сусьїдку засьпівайме,
серце наше звеселяйме!

– Ой, сусьїдко, сусьїдко, сусьїдко,
пожыч мені решитко, решитко,

Най си муку потрясу, потрясу –
заран рано принесу, принесу. (2 р.)

Засьпівайме пісьню веселеньку
про венгерку молоденьку,

Про венгерку засьпівайме,
серце наше звеселяйме!

– Ой, венгерко, венгерко, венгерко,
пожыч мені люстерко, люстерко,

Най си вуса підкручу, підкручу,
заран рано доручу, доручу. (2 р.)

Засьпівайме пісьню веселеньку
про жіночку молоденьку.

Про жіночку засьпівайме,
серце наше звеселяйме!

Мам я жену молоду, молоду,
не пушчу єй по воду, по воду, –

Могла бы ся втопити, втопити,
мусьїв бы-м ся женити, женити. (2 р.)

Засьпівайме пісьню веселеньку
про вандрівця молодого.

Про вандрівця засьпівайме,
серце наше звеселяйме!

– Ой, дівчатко, не вір мі, не вір мі,
бо я хлопец вандрівний, вандрівний.

Я вандрую ту і там, ту і там,
подабаєм ся дівчатам, дівчатам. (2 р.)

Примітка:

Останні два рядки повторюються двічі.

СЬВІТ НІМІНЫ

Лемківскій гумор

Корова-курец

Пішов хлоп зо псом імати рыбу. Сьїдит з вендком, куриєт файку. Наглі з воды вка-зує -ся Корова.

– Дай прикурити!

Тот дав.

– Но то буд здрав! – і Корова дала нур-ца.

Здивлений хлоп открьив ґамбу, смот-рит на Пса.

– А я што? Сам збаранів! – повів Пес.

Коровы не літают

Іде Лемко по дорозы і враз чує, же на голову штоси му хляпло. Знимат калап, видит: кавка выпорожнила- ся, і рече:

– Добрі, же коровы не літают!

Кресла

Кресла бесьїдуют медже собом:

– І што мы в тому жытїю виділи?

– О, правду гварите...

Крокодилі

Спїткали-ся два крокодилі:

– Но то як полюваня?

– Двох Муринів зьїв, а ты?

– А я єдного Москаля.

– Направду? Ано, дыхни ...

Любити Заяця

Лемківська мудріст: Легко любити Зая-ця, кед єс Вовк. Но спробуй любити Вов-ка, кед єс Заяц і жыєш сред Заяців!

Майдат огоном

Хлоп сьїдит за столом і грат зо Псом в карты. Входить сусьїд і чудеє-ся:

– Але матє мудрого Пса!

– Не барз мудрий, бо майдат огоном.

То значыт, же му пришла добра карта!

Марец

Бесьїдуют си дві Кіткы:

– І коли він обіцяв-ся на тобі женити?

– В марцю.

– Они вшиткы в марцю обіцяют...

Мнєса не дают

– Чом Пес гризе кости?

– Бо му мнєса не дают!

Літ.: Ігор Дуда. Лемківскій гумор. – Тер-нопіль, 2014. – С.307-309.

Лемку! Маш бесьїдувати, гварити, мовити, повідати, радити, речы, гадати. Втовды лем будеш собом і шанувати Тя будут Люде.

«Дзвони Лемківщини» -

часопис-квартальник Всеукраїнського Товариства «Лемківщина»

Наша адреса:

46001, м.Тернопіль, бульв. Т.Шевченка, 21, тел. 0352-52-80-72.

E-mail: toxm@ukr.net; www.Lemky.org.ua

Реєстраційне свідоцтво ТР 145

Тираж 1000 прим. Обсяг 1 друк. арк. Друк офсетний.

Підприємець Старух С. Є., м.Тернопіль, вул. Лукіяновича, 8. Тел. 42-52-13. E-mail: manager@vdruk.com

Редактор Ігор ДУДА

Редакційна колегія:

Олександр ВЕНГРИНОВИЧ (Тернопіль), Оксана ДАНИЛИВ (Івано-Франківськ),
Василь МУЛЕСА (Закарпаття), Володимир ШУРКАЛО (Львів).

Комп'ютерна верстка - Тарас ВАШКІВ.

Висловлені авторами думки можуть не співпадати з позицією редакційної колегії.

Відповідальність за достовірність фактів несе автор публікації.

Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати тексти.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.